

identyfikatsii korystuvachiv Moodle. [Indirect methods of Moodle user's identification]. Kyiv.

6. Trius, Y. V. (2020). *Vykorystannia systemy pidtrymky dystantsiinoho navchannia ChDTU na bazi Moodle v umovakh karantynu*. [The use of distance learning based on Moodle ChSTU in terms of quarantine]. Kyiv.

7. Filimonikhin, G. B. (2019). *Statystyka ofitsiinoho сайту dystantsiinoi osvity TsNTU na bazi Moodle stanom na 20.11.2019 r.* [Statistics of the CNTU Official website of distance education – Moodle, November 20, 2019].

8. Shcherbyna, O. A. (2019). *Dosvid realizatsii pershoho etapu proektu z vprovadzhenia zmishanoho navchannia v universyteti*. [Experience of the first stage implementation the project of blended learning at the university]. Kyiv.

9. Slavko, G., Serhiienko, S. and Herasimenko, L. (2019). *Otsyfrovka elektrotekhnichnoyi osvity ta avtomatychne otsynuvannya rezul'tativ doslidzhennya*. [Digitalization of Electrical Engineering Education and Automatic Assessment of Study Results]. Kremenchuk.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МЕЛЬНИК Тетяна Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: сучасні методи викладання страхування та страхового менеджменту у закладах вищої освіти.

ВОЛЧКОВА Галина Костянтинівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: сучасні методи викладання макро- та мікроекономіки, методика викладання у вищій школі, соціальна відповідальність.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MELNYK Tatiana Andriivna – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Centralukrainian National Technical University.

Cycle of scientific interests: modern methods of teaching insurance and insurance management in higher education institutions.

VOLCHKOVA Halyna Kostyantynivna – Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer of the Department of Economic Theory, Marketing and Economic Cybernetics, Centralukrainian National Technical University.

Cycle of scientific interests: modern methods of teaching macro – and microeconomics, methods of teaching in higher school, social responsibility.

Стаття надійшла до редакції 17.12.2020 р.

УДК 159.92

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-192-111-116

МЕЛЬНИЧУК Ірина Ярославівна –

кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3545-2117>
e-mail: melnychukiy@gmail.com

МЕЛЬНИЧУК Сергій Костянтинівич –

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6507-3946>
e-mail: sergiymelnychuk8@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ СЕНСУ ЖИТТЯ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ОНТОГЕНЕЗУ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Потреба в розумінні сенсу свого існування, усвідомлення свого життєвого призначення – одне з найвищих прагнень людської душі. Цей складний процес духовного осягнення себе та світу відбувається у процесі роздумів, переживань з приводу різних подій, а також планів на майбутнє.

Уявлення про сенс життя складається у процесі діяльності людини та залежить від соціального становища, способу життя, світорозуміння, конкретної ситуації тощо. На сьогоднішній день у зв'язку з великим впливом сучасних технологій: мобільних телефонів, комп'ютерів, мережі Інтернету, високих темпів росту автоматизації суспільного життя, кардинально змінилися і

погляди на саме життя, його сенс та сутність, і це природно, адже світ перебуває у постійному розвитку.

У наш час проблема вікових особливостей сприймання сенсу свого існування є актуальною, навколо неї вирують дискусії, тому що смисл життя – це психологічний феномен, який відіграє важливу роль у розвитку та становленні особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема сенсу життя відноситься до міждисциплінарних, оскільки є однією з традиційних проблем філософії, теології, художньої літератури та психології.

Великий внесок в розвиток проблеми смислу життя у зарубіжній психології зробили В. Франкл, Дж. Ройс, А. Пауел, С. Мадді. У вітчизняній психології цій проблемі присвячено праці Д. Леонтєва, Є. Трубецького, В. Чудновського та інших.

Сенс життя передбачає усвідомлення людиною основного змісту свого життя і місця у суспільстві. Тема сенсу життя тісно пов'язана з ціннісними орієнтаціями, цілеутворенням, а також з моральним і духовним розвитком особистості.

Поняття смислу прийшло в психологію з спроб пояснити людську поведінку, яка базується на здоровому глузді та уявленнях буденної свідомості. Сутність такої форми пояснення полягає в тому, що дії та психічні феномени наділялися смислом завдяки встановленню зв'язку з наміром. З. Фрейд пояснював слово «смісл» як значення, намір, тенденцію і пов'язував його з відповіддю на запитання «Чому?» [8, с. 156]. А. Адлер поєднав поведінкові смисли із смислами всього життя особистості, з її життєвим стилем, життєвим планом, з питанням «Для чого?». К. Юнг відзначає, що у молодому віці сильнішою є орієнтація на дію, пізнання смислу життя стає важливішим в зрілому віці. На думку вченого, значення смислу життя можуть заперечувати люди з низькими запитами або не цілком соціально пристосовані [1, с. 68].

Засновник логотерапії В. Франкл розглядає смисл життя як вроджену мотиваційну тенденцію, властиву всім людям і яка є основним фактором розвитку особистості [7].

Відсутність смислу життя або неможливість його реалізувати породжує в людини стан екзистанційного вакууму та екзистанційної фрустрації, є причиною ноогенних неврозів (які виникають унаслідок конфліктів між різними цінностями, на основі моральних конфліктів), які пов'язані з

апатією, депресією, втратою інтересу до життя.

Хоча сенс життя кожної людини унікальний, існують смислові універсалиї – цінності, які становлять узагальнені типові смисли. В. Франкл узагальнив основні шляхи, завдяки яким людина може зробити своє життя осмисленим:

1) те, що людина дає світу (творчість і її результати);

2) те, що людина бере від світу (переживання цінностей);

3) позиції, які людина обирає відносно того, що вона не в змозі змінити, а може лише оцінити.

Відповідно до цього виокремлюють три групи смисложиттєвих цінностей: цінності творчості, цінності переживання, цінності ставлення.

Основу цінностей творчості становить праця, при цьому цінності та сенсу вона набуває як внесок в суспільство, а не просто як виконання певних функцій. Серед цінностей переживання В. Франкл особливо виокремлює любов, яка має багатий ціннісний потенціал. Третя група цінностей стосується ставлення людини до своєї долі, до обставин, які вона не здатна змінити [7, с. 81].

Важливо, що людина повинна самостійно знайти сенс свого життя, логотерапевт лише допомагає розширити можливості клієнта, щоб він міг побачити весь спектр потенційних смислів особистості в конкретний момент часу.

І. Ялом виділяє такі джерела сенсу життя особистості [10, с. 482–491] як:

1. Альтруїзм – спрямованість на реалізацію потреб та інтересів інших людей; переконаність у тому, що необхідно бути корисним і допомагати людям.

2. Відданість справі. Життя особистості сповнюється сенсом, коли вона здійснює значущу і визнану справу. Для людини роль смислу життя можуть відігравати сім'я, держава, політична чи релігійна ідея, науковий задум, тощо.

3. Творчість – створення чогось нового, красивого і гармонійного. Це може стосуватися будь-якої діяльності та сприяє задоволенню і самореалізації.

4. Гедоністичне рішення – сенс життя полягає в тому, щоб жити з насолодою, зберігати своє почуття здивування чудом життя, поринути в природний ритм життя. Тому при плануванні майбутнього важливо замислюватися над тим, чим буде приємніше займатися.

5. Самоактуалізація – прагнення людини

до найбільш повного виявлення, розвитку та реалізації власних можливостей.

6. Самотрансценденція – спрямованість на щось, що існує поза самою людиною. Завдяки самотрансценденції людина знаходить смисл життя у стражданні, любові, подвигу, здійснює реальні вчинки, завдяки яким розвивається.

Проблема ролі свідомості в становленні життєвого смислу розглядається у роботах С. Рубінштейна, який запропонував два основні способи існування людини та, відповідно, два ставлення до життя. Перший спосіб визначається тим, що людина «вся усередині себе, всяке її ставлення – це ставлення до окремих явищ, але не до життя в цілому» [5, с. 334]. Другий спосіб обумовлений появою рефлексії, завдяки якій особистість у думках займає зовнішню позицію, виходить за індивідуальні межі. У людини формується узагальнене ставлення до життя, в якому відображений взаємозв'язок теперішнього часу, минулого і майбутнього. Це ставлення дозволяє реалізувати смисл людського життя – бути активним творцем свого життя і неупинно його удосконалювати [5]. С. Рубінштейн вказував, що сенс людського життя – бути джерелом світла і тепла для інших людей, бути перетворювачем життя, викорчувувати з нього всяку скверну і безупинно вдосконалювати життя [5].

Як вказує Д. Леонтьєв, психологія особистості повинна зосередити свою увагу на тому, який вплив надає сенс життю або як переживання його відсутності позначається на житті людини, а також на знаходженні шляхів сенсу життя. Учений стверджував, що те, що надає життю сенс, може бути пов'язане з майбутнім (цілі), з сьогоднішнім (почуття повноти та насиченості життя), з минулим (задоволеність підсумками прожитого життя). У зв'язку з цим, у психології сенс життя вивчається переважно з позиції впливу різних чинників на його формування, а також того, як його відсутність впливає на життєдіяльність і свідомість особистості [1].

В. Чудновський виокремив дві ознаки адекватності сенсу життя: «реалістичність» сенсу життя, тобто відповідність сенсу життя, з одного боку, об'єктивним умовам, необхідних для його реалізації, з іншого – індивідуальним можливостям людини; «конструктивність» сенсу життя, тобто ступінь його позитивного (чи негативного) впливу на процес становлення особистості та успішність діяльності людини [9]. Учений наголошував, що смисл життя проходить

певні етапи становлення і, придбавши відносну стійкість, може суттєво впливати на життя і долю людини [9].

К. Обуховський вважає, що детермінантою розвитку особистості є її постійна активна, емоційно забарвлена спрямованість на розв'язання значущої задачі, яка є смислом життя людини. Він вважає, що перехід на новий рівень розвитку залежить від того, наскільки життя пов'язане із досягненням значущої мети і смислом життя [3, с. 65].

Отже, смисл життя містить у собі мету життя людини, що стала для неї цінністю надзвичайно високого порядку. Він залежить від здатності «виходити за межі себе», від сили прагнення до своїх цілей і визначається тим, як відноситься людина до минулого і майбутнього.

Смисл життя як узагальнений регулятор життя людини може існувати у двох формах: як свідоме уявлення людини про головні цілі та цінності, і як реальна спрямованість життя на реалізацію конкретних цілей та цінностей.

Мета статті – здійснення аналізу основних закономірностей сприймання смислу життя на різних вікових етапах розвитку особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. На різних етапах життя особистості смисл життя буде мати різне змістовне наповнення, яке з часом може переосмислюватися та удосконалюватися. Це процес неперервного зростання особистості, який може наповнюватися відчуттям невизначеності, драматизму, навіть безглуздості. Однак це може спонукати до осмислення свого існування, знаходження свого життєвого покликання, досягнення гармонії з самим собою та оточуючим світом.

Шлях набуття смислу пов'язується з більш високим рівнем усвідомлення дійсності. Зокрема, вчені відзначають, що особистісний смисл змінюється упродовж життя, зміщуючись з фізіологічних потреб у дитячому віці на інші цінності у віці більш зрілому [1].

Початком усвідомленого смисло-життєвого визначення учені [1; 2; 4; 5] вважають підлітковий і юнацький вік, коли відбувається активний розвиток самосвідомості. Спочатку питання про смисл життя зароджується у вигляді нечіткої мрії, що сприяє роздумам про свою життєву перспективу та ідеали.

Що стосується особливостей формування смислу життя у підлітковому віці, то психологами на основі

експериментальних досліджень були виокремлені певні особливості. Зокрема, встановлено, що підлітки диференціюють поняття «смысл життя», «життя» і «смысл свого життя», їм легше сформулювати загальне поняття смыслу життя, ніж смыслу свого життя. Поняття «смысл життя» більшість підлітків розуміє як те, «заради чого живемо», «до чого прагнемо». У період становлення поняття смыслу життя підлітків проявляється вся різноманітність змісту (широкі соціальні, групові, індивідуальні, пізнавальні, емоційні смысли) [7]. Також підлітки усвідомлюють можливість перебудови та зміни життєвого смыслу в процесі дорослішання.

У ціннісно-орієнтаційному блоці особистості сучасного підлітка існують дві системи: декларативна і реальна інтерналізована система ціннісних орієнтацій. Засвоєння соціально-моральних «загальнолюдських» цінностей часто приймаються особистістю формально, декларативно. Реальна інтерналізована система ціннісних орієнтацій визначається самою людиною, її внутрішніми потребами, потягами, спрямовує її поведінку, стає важливим компонентом самосвідомості [2].

Встановлено, що в ціннісній свідомості сучасної молоді існує загальне ціннісно-мотиваційне ядро, базові життєві цінності (сім'я, друзі, коло спілкування, відпочинок) є достатньо стабільними, на відміну від цінностей соціально-політичних. Виявлено, що характеристика особистісних підструктур сучасної молоді за останнє десятиріччя змінилося за декількома напрямками: зросла прагматизованість і раціональність сучасної молоді, виявлений значний дисбаланс у співвідношенні особистісних і суспільних мотивів. Сучасна молодь зорієнтована в основному «на себе», на свої успіхи в житті, спостерігається зниження рівня громадянськості, соціальної відповідальності, політичної активності [1; 2]. Молодь невпевнена в завтрашньому дні, тому проявляється тривожність, виникає орієнтація на агресивність як особистісну якість, необхідну в боротьбі за престижніше місце, посилюються тенденції психологічного захисту.

Часто найважливішими для молоді є матеріальні цінності, високе соціальне становище, яке проявляється у можливостях проведення вільного часу в нічних клубах та дискотеках, наявність стильного одягу тощо. У цьому віці питання про смысл життя (для чого?) не диференціюються від уявлень про життєві цілі (що робити?) [3; 6].

Не зважаючи на те, що юність вважається найкращим відрізком людського життя, але, як показують дослідження, у віці до 25 років спостерігається найбільш низька задоволеність смыслом свого життя. Задоволеність смыслом життя різко підвищується у 25–30 років, коли відбувається інтенсивне самоствердження, реалізуються життєві цілі, здійснюються плани і досягаються успіхи. Проте у 30–35 років задоволеність смыслом життя може знову знижуватися у зв'язку з переоцінкою цінностей [1; 4; 6], спробою розібратися у собі, в своєму житті, осмислити правильність зробленого вибору, і якщо необхідно, скоректувати їх.

У період від 35 до 40 років задоволеність смыслом життя знову підвищується, що пов'язано з інтенсивною самореалізацією, насамперед у професійній сфері. У період від 40 до 42 років відбувається прощання з молодістю, розставання з ілюзіями, що спонукає до необхідності перебудувати життя. При невдалих спробах віднайти нові життєві цілі у цей період підвищуються ризики виникнення песимізму, розчарування, депресії, відчуття даремності життя.

Цікаво зазначити, що задоволеність життям має тенденцію до зростання після 50 років. Високий рівень задоволеності смыслом життя у цьому віці, звичайно, пов'язаний не з збільшенням відчуття щастя, а з приходом особливої мудрості – з вдячністю приймати і цінити те, що маєш. Проте, у зв'язку з інертністю смисложиттєвого відношення, людині важко змиритися і прийняти певні важливі об'єктивні обставини (стан здоров'я, вимушений відхід на пенсію, відносини, що не склалися з близькими людьми).

Надзвичайним випробовуванням є смисложиттєва проблема смерті. У юнацькому і зрілому віці вона сприймається як віддалена і осмислюється абстрактно, а у похилому віці, зазвичай, більш емоційно переживається, що, на думку вчених, залежить від завершеності життя, від міри вирішення смисложиттєвих проблем особистості [1; 4; 10]. Отже, смысл життя дозволяє виробити певне ставлення до смерті, яка перетворює життя на серйозне, відповідальне та визначене термінами зобов'язання.

Із сенсом життя людина набуває і особливого ставлення до часу життя, розуміє його безповоротність, розвиває в собі прагнення до його раціонального використання.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Проаналізовані нами наукові підходи до вікових особливостей сприймання сенсу життя вказують на загальні закономірності, які в індивідуальному житті окремої особистості можуть не співпадати. Проте можна виокремити тенденції, які проявляються у критичних періодах сприймання сенсу життя, а саме: період становлення особистості, смисложиттєвих виборів (підлітковий і юнацький вік); криза середини життя (осмислення зрілою особистістю свого теперішнього) і криза старості (ретроспективне підбивання підсумків прожитого життя).

Отже, смисл життя представляє собою сконцентровану описову характеристику найбільш стержневої і узагальненої динамічної смислової системи, яка відповідає за загальну спрямованість життя особистості. Сенс життя починає формуватись у підлітковому віці, протягом життя проходить певні кризові періоди. Ставлення до сенсу життя змінюється і сприяє самореалізації особистості, всебічному та цілісному розвитку її потенціалу.

Проведене дослідження не висвітлює всіх аспектів проблеми розуміння смислу життя на різних вікових етапах розвитку особистості. Перспектива подальших наукових розвідок пов'язана з емпіричним дослідженням особливостей цілеутворення у процесі онтогенезу та визначенням впливу духовного розвитку на формування сенсу життя.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Леонтьев Д. А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности. М. : Смысл. 2007. 511 с.
2. Мельничук І. Я. Ціннісні орієнтації як чинник розвитку духовного потенціалу в підлітковому віці. Теорія і практика сучасної психології. №4. Т. 2. Запоріжжя, 2019. С. 50–55.
3. Обуховский Казимеж. Психология человеческих влечений. Пер. с польского В. И. Могилёва. Под ред. Б. М. Сегала. Москва: Издательство «Прогресс». 1971. 238 с.
4. Психологічні закономірності розвитку духовності особистості: монографія. М. Й. Боришевський, О. В. Шевченко, Н. Д. Володарська та ін. За загальною редакцією М. Й. Боришевського. К. : Педагогічна думка, 2011. 200 с.
5. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии. М. : Педагогика, 1973. 423 с.
6. Тихонравов Ю. В. Экзистенциальная психология. Учебно-справочное пособие. М. : ЗАО «Бизнес-школа» Интел-Синтез, 1998. 238с.
7. Франкл В. Человек в поисках смысла. Общ. ред. Л. Я. Гозмана и Д. А. Леонтьев. М. :

Прогресс. 1990. 368 с.

8. Фрейд З. О клиническом самоанализе. Избранные сочинения. М. : Медицина, 1991. 288 с.

9. Чудновський В. Е. Проблема структуры смысла жизни как психологического феномена. Психологические, философские и религиозные аспекты смысла жизни: материалы III–V симпозиумов. Москва: Изд-во ПИРАО, 2001. С. 156–164.

10. Ялом И. Экзистенциальная психотерапия. Пер. с англ. Т.С. Драбкиной. М. : Независимая фирма «Класс». 1999. 576 с.

REFERENCES

1. Leont'ev, D.A. (2007). *Psihologija smysla: priroda, stroenie i dinamika smyslovoj real'nosti*. [Psychology of meaning: nature, structure and dynamics of semantic reality]. Moskva.
2. Mel'ny'chuk, I.Ya. (2019). *Cinnisni oriyentaciyi yak chy'ny'k rozvy'tku duxovnogo potencialu v pidlitkovomu vici*. [Teoriya i prakty'ka suchasnoyi psy'xologiyi]. Zaporizhzhya.
3. Obuhovskij Kazimezh. (1971). *Psihologija chelovecheskih vlechenij*. [Psychology of human inclinations]. Moskva.
4. *Psy'xologichni zakonirnosti rozvy'tku duxovnosti osoby'stosti* (2011). [Psychological laws of development of spirituality of the person]. Kyiv.
5. Rubinshtejn, S. L. (1973). *Problemy obshhej psihologii*. [Problems of general psychology]. Moskva.
6. Tihonravov, Ju.V. (1998). *Jekzistencial'naja psihologija*. [Uchebno-spravocnoe posobie]. Moskva.
7. Frankl, V. (1990). *Chelovek v poiskah smysla*. [A man in search of meaning]. Moskva.
8. Frejd, Z. (1991). *O klinicheskom samoanalize*. [Izbrannye sochinenija]. Moskva.
9. Chudnovs'kij, V. E. (2001). *Problema struktury smysla zhizni kak psihologicheskogo fenomena*. [Psihologicheskie, filosofskie i religioznye aspekty smysla zhizni: materialy III-V simpoziumov]. Moskva.
10. Jalom, I. (1999). *Jekzistencial'naja psihoterapija*. [Existential psychotherapy]. Moskva.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МЕЛЬНИЧУК Ірина Ярославівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: психологія духовного розвитку, психокорекція, позитивна психотерапія, розвиток психологічної служби в системі освіти.

МЕЛЬНИЧУК Сергій Костянтинович – кандидат психологічних наук, доцент кафедри доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: розвиток навичок асертивної поведінки, формування впевненості в собі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MELNYCHUK Iryna Yaroslavivna – Candidate of Psychology, Associate Professor of the Department of Practical Psychology of the Centralukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko.

Circle of scientific interests: psychology of spiritual development, psychocorrection, positive psychotherapy, development of psychological service in the system of education.

MELNYCHUK Sergiy Kostyantynovych – Candidate of Psychological Sciences, Associate

Professor, Associate Professor of the Department, Associate Professor of the Department of Social Robotics, Social Pedagogy and Psychology of the Centralukrainian State Pedagogical University of the Name of Volodymyr Vinnichenko.

Circle of scientific interests: development of assertive behavior tips, formulation of performance in personalities.

Стаття надійшла до редакції 21.02.2021 р.

УДК 811.111

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-192-116-119

НЕЧЕПОРУК Яна Сергіївна –

кандидат педагогічних наук, докторант кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-1152-8030>

e-mail: yananecheporuk83@gmail.com

ІНШОМОВНА ГОТОВНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАЦІЙНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Соціальні й технологічні зміни в нашій країні, розширення міжнародних ділових і культурних контактів, створення спільних підприємств, інтенсифікація професійної діяльності в тісному контакті з іноземними колегами актуалізують проблему підвищення якості вищої освіти, яка характеризується не лише певними знаннями зі спеціальності, але й здатністю майбутніх випускників спілкуватись іноземною мовою. Таке спілкування не має обмежуватись лише базовою тематикою, його слід спрямовувати на майбутню професійну діяльність студента. Враховуючи ці сучасні тенденції виникає необхідність у підготовці спеціалістів міжнародного рівня, спеціалістів, які володіють іноземною мовою як універсальним засобом професійної діяльності, відповідно, викладання й вивчення професійно-орієнтованої мови вимагають зовсім інших підходів і методів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Готовність людини до професійної діяльності є предметом наукових досліджень у багатьох галузях різноманітних наук протягом довгого часу. Даною проблематикою займались і розглядали з різноманітних точок зору: О. Г. Асмолов, О. С. Прангішвілі, О. Б. Дмитрієва з точки зору професійної психології; М. І. Дяченко,

Л. А. Кандилович, А. М. Столяренко, В. П. Каширін, А. В. Мощенко – військової психології; Ф. Генев, Є. Г. Козлов, Б. І. Новіков, А. Ц. Пуні – психології спорту; Л. Г. Ахтарієва, Л. І. Божович, Л. Ф. Гайсіна – педагогічної психології; О. Б. Дмитрієва, О. С. Мельничук, О. В. Михайлов – психології розвитку.

Мета статті полягає у визначенні поняття «іншомовна готовність» і з'ясування його значення, функцій та засоби реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні тема надійності в авіації актуальна як ніколи. Вона стає матеріально доступною і тому все більше і більше людей довіряють їй свої життя. Для попередження катастроф необхідно розглядати не лише технологічні аспекти, але й людський фактор. Практика показує, що більшість аварій відбувається через людські помилки. Тому аби попередити трагедії слід в процесі підготовки авіаспеціалістів звертати велику увагу на рівень їхньої іншомовної готовності до роботи в особливо складних умовах.

Слід зазначити, що ми розглядаємо іншомовну готовність, як невід'ємну складову загальної готовності курсантів до професійної діяльності. На нашу думку, курсанти льотних навчальних закладів мають, адекватно оцінивши свої можливості, розуміти, що сучасна авіаційна освіта ґрунтується на вивченні великої кількості